

วงกลมแหก : วงปี่กลองในพระราชพิธีไทย

วืทยานัพนธันี้เป็นส่วนหนึ่ของการศั้กษาตามหลั้กสูตรปรึญญาศั้ลปศาสตรมหาบัณทิต

สาขาวืชาวัฒนธรรมศั้กษา

บัณทิตวืทยาลั้ย มหาวืทยาลั้ยมหืดล

พ.ศ. 2544

ISBN 974-04-0693-9

ลัขลัถั้ของมหาวืทยาลั้ยมหืดล

๒๗
๙๔๖๘๒
๒๕๔๔
๙๐.๕.

4137635 LCCS/M : สาขาวิชา : วัฒนธรรมศึกษา : ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คำสำคัญ : วงกลองแขก / วงปี่กลองในพระราชพิธีไทย

สหวัฒน์ ปลื้มปรีชา : วงกลองแขก : วงปี่กลองในพระราชพิธีไทย

(WONG KLONG KHAEK : WONG PEE KLONG IN THE ROYAL THAI CEREMONY)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : กัททिया ยิมเรวัต ศศ.ม., Ph.D., วชิราภรณ์ วรรณดี อ.บ. อ.ม.,
อนันต์ สบฤกษ์ กศ.บ., กศ.ม. 209 หน้า ISBN 974-04-0693-9

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ทางประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของวงกลองแขก และวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีตลอดจนบทบาทหน้าที่ของวงกลองแขกที่ใช้ในพระราชพิธีของไทย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของวงปี่กลองตลอดจนองค์ประกอบทางดนตรีรวมไปถึงบทบาทหน้าที่ทางสังคม โดยเน้นการศึกษาวงกลองแขกของกรมศิลปากร ซึ่งเป็นวงดนตรีที่มีหน้าที่โดยตรงกับงานพระราชพิธีของไทยมาโดยตลอด วงกลองแขกประกอบด้วยเครื่องดนตรี 3 ชนิด คือ ปี่ชวา กลองแขก และฉิ่ง

ผลการวิจัยพบว่าวงกลองแขกเป็นวงดนตรีไทยแบบหนึ่ง ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากชาวโดยชาวนั้นก็ได้รับอิทธิพลนี้มาจากอินเดีย ซึ่งอินเดียเรียกว่า ปัญจคริยางค์ หรือ ดุริชะ เป็นรูปแบบดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และมีความเชื่อว่าเป็นดนตรีที่พระเจ้าเป็นผู้สร้าง ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบูชาเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์เพื่อความเป็นสิริมงคล ในส่วนของเพลงสรรเสริญไทยนั้นพบว่า ปี่ชวาจะบรรเลงเพลง สรรเสริญในลักษณะการเรียงร้อยสำนวนให้เกิดลีลาละเคล้าเข้ากระบวนหน้าทับ โดยจะยึดจังหวะฉิ่งและโครงสร้างของหน้าทับเป็นหลักในการดำเนินทำนองตามกระบวนเพลงสรรเสริญไทย ที่ประกอบด้วย สรรเสริญ โยน และแปลง ผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นความซับซ้อนทั้งเชิงกระบวนการบรรเลงปี่ชวาและกระบวนกำกับหน้าทับที่ยึดโยงเข้าหากันด้วยระบบการบรรเลงเพลงสรรเสริญ โดยการสื่อสารด้วยภาษาดนตรีอย่างเป็นระบบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ โยงโยมาแต่ค่านิยมในคติความเชื่อดนตรีเป็นสมบัติสวรรค์ เป็นต้นกำเนิดในการสร้างวัฒนธรรมดนตรี เป็นเครื่องเสริมพระบารมีของพระมหากษัตริย์ในการประกอบพระราชพิธี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของวงกลองแขกในพระราชพิธีไทย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะทำการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีที่ใช้บรรเลงในลักษณะเดียวกัน ที่แพร่หลายในท้องถิ่นทั่วประเทศต่อไป

4137635 LCCS/M : MAJOR : CULTURAL STUDIES ; M.A. (CULTURAL STUDIES)

KEY WORDS : WONG KLONG KHAEK / WONG PEE KLONG IN THE ROYAL THAI CEREMONY

SAHAWIT PLUEMPREECHA : WONG KLONG KHAEK : WONG PEE KLONG IN THE ROYAL THAI CEREMONY . THESIS ADVISORS : PATTIYA JIMREVAT M.A., Ph.D., WACHIRAPORN WANDEE B.A., M.A., ANAN SUBRERK B.ED., M.ED., 209 p. ISBN 974-04-0693-9

This research is an ethnomusicological description on the history and development of the “Indian drum ensemble” or “wong klong khaek”. The “wong klong khaek” is one of several kinds of Thai oboe and drum ensembles. This description includes an analysis of the ensemble’s components and also the role and function of this kind of ensemble in the royal Thai ceremony.

A qualitative method was followed in the study of this topic. The emphasis of the study is on the “wong klong khaek” of the Department of Fine Arts, Ministry of Education because this ensemble is the only one that deals with the royal Thai ceremonies from the past.

The “wong klong khaek” includes only three types of musical instrument : the “pi” (oboe), “klong”(drum), and “ching”(hand cymbal). This study shows that the “wong klong khaek” was influenced by Javanese Music, which originally came from India it was called “Panga Duriyang” or “Dhuriya” and was used for accompanying religious ceremonies. In India it is believed that the so – called “Panga Duriyang” was created by god for use in worship.

When the musicians play together in this ensemble the oboe and drums follow the sound of the cymbals which provide the basic rhythm of the ensemble. The “wong klong khaek” plays a song called “Sarama Song” or “Phleng Sarama”. “Phleng Sarama” has three sections, the first of which is called “Mai Sarama” which also has three sections : “mai ton”, “mai proy”, and “mai daek”. The oboe player must listen to the drums to know when to change to the next section. When “Phleng Sarama” is nearly finished the musicians should play a quick melody called “Phleng Plaeng” to link the “mai sarama” and last sections together. The last section or song is called “Phleng Yoan”. When people hear the “Phleng Yoan” melody they know that “Phleng Sarama” is about to end.

The unique usage of “wong klong khaek” is also discussed in this thesis. It has only ever been used in the royal ceremony from the past. During the reign of King Rama 7 and Rama 8 this music was not used but it was revitalized and actually came to reoccupy its own place in the royal ceremony of Thai society.